
Bør Kristendommen afskaffes

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Bør Kristendommen afskaffes

4

Bør Kristendommen afskaffes

Bør Kristendommen afskaffes

Bør Kristendommen afskaffes?

Af Sognepræst Kaj Munk.

Nu er der igen en Folkekirkepræst paa Krigsstien. Af Sognepræst til Husby Karl Laurids Aastrup er er paa Wilhelm Hansens Forlag udkommet en Roman, der hedder "Treveje", og som synes mig at besvare det Spørgsmaal, der staar over disse Linier, med et klart og utvetydigt Ja. Utvivlsomt ikke efter Forfatterens Mening, men i høj Grad efter Bogens Indhold. Jeg skulde tro, at hans Bevæggrund til at give et saadant Arbejde fra sig er den Formening, at af sine egne skal man have det, og at han selv vil betragte sig som en Tugter og Revser. Ikke af Kristendommen, men af de Kristne. Det kan imidlertid ikke hjælpe.

Bogen handler om en Stationsbys Tilblivelse, idet den fortrinsvis, for ikke at sige udelukkende, retter sit Søgelys mod det religiøse Liv. Og dette Søgelys er unægtelig indstillet saadan, at Skyggerne bliver saa skarpe og drøje, at Læseren befinder sig i én Tilstand af Væmmelse. Ganske ligetil sagt: disse Mennesker var der i Forvejen ikke meget ved; de var ynkelige og ubehagelige; men da Religionen kom til dem, blev de latterlige og afskyelige.

Det er særlig den usalige Indre Mission, der faar alt Fedt. Det har Indre Mission jo nu faaet saa mange Gange, men jeg mindes dog aldrig, at en Præst med saa skaanselsløs Ondskabsfuldhed er rykket i Marken. Hvis det saa var en fanatisk Karrikaturtegner, der kradsede nogle galdegrønne Billeder ned! Men det, der gør det saa bidende grumt, er, at Skildringen paa flere Punkter har et Præg af Ægthed over sig. En fed, malproper og ærebryndsk Missionær, hvis indestængte Liderlighed af og til skaffer sig Luft i Eksplosioner af Veltalenhed og aandelig og legemlig Voldtægt, er i hele sin Uappetitlighed og Vælde tegnet saa haandfast og korporligt, at man lukker sit Vindue op. Det lille Samfund, der bliver til paa hans Skabersords Bliv Mørke, føres ogsaa Læseren for Øje i Ord og Billeder, der brutalt skyr ethvert Hensyn til Takt og Sømmelighed, men samtidig efterlader et Indtryk af forfærdende Rigtighed.

Mens der saaledes overgives Indre Mission Skarn for flere Tusinde Rigsdaler, levnes der dog heller ikke de andre Retninger Ære for to Skilling. Den grundtvigianske Præst, der - ligesom Folkene i gamle Dage paa Samsø - lever kristeligt af Rov, nemlig ved at rejse rundt og holde Foredrag, gør en yderst uheldig Figur, og Stedets Sognepræst, vistnok en høj Kirkelig, er en søvni og mæhæisk Drivert, hvis væsentlige Arbejde for den Løn, Staten under ham, synes at være Skovhugst i den smukke gamle Præstegaardshave ved Aaen. Det maa tilføjes, at de andre Borgere i Stationsbyen ogsaa er nogle værre Bisser, forsumpet og forsoldede og forhorede; men efter at være kommet igennem Skildringen af de religiøse Typer beder man alligevel Himlen bevare disse andre for at komme i Forbindelse med Religionen; for hvad i Alverden vil de saa blive til og ende som?

Ganske vist har Forfatteren midt i dette Rædselskabinet anbragt en Engel, vel sagtens for at kunne tilbagevise Sigtelsen for ren Negativitet! Engelen hedder saadan noget som Hans Knudsen og er en lille Haandværker af den Slags, som Kirken plejer at kalde for enfoldige smaa. Han staar som en Viol mellem Brændenælder og gør altsaa sin stilfærdige

Indsigelse mod, at alle Mennesker skulde være Dyr. Der er bare for Religionens Sag det kedelige, at denne brave lille Sjæl trænger mindst af alt til at omvendes; han vinder da heller ikke det allermindste ved at blive det. Det eneste, der synes opnaaet, er, at han kommer ind i et meget besværligt Farvand med Spekulationers og Anfægtelsers Skær, et Farvand, som hans lille Baad slet ikke har hjemme i, og hvor han har absolut intet ud af at forsøge at navigere - udover at han faar en lille ekstra Glorie af Latterlighed over sig.

Som kirkelig Medarbejder ved "Jyllandsposten" tilkommer det ikke mig at komme ind paa den kunstneriske Side af Sagen ved "Treveje". Ved den Sort Bøger interesserer det indholdsmæssige mig ogsaa mest. Og der maa jeg sige, at jeg er ikke i Tvivl om, at Pastor Aastrup har talt Sandhed i denne Roman. Men *Sandheden* har han ikke sagt, og det gør Bogen løgnagtig. Saa gyseligt udartende forekommer Religionen i Menneskers Sind, forekommer endda ikke sjældent. Og det er prisværdigt, at en Præst baade ved det og vedgaar det og svinger sin Svøbe imod det.

Der kan være Præster nok af den fejge Slags, der ikke *kan* se Virkeligheden; jeg har selv kendt saaden en Idiot engang, der blufærdigtlykkeligt betroede en, at "i dette Sogn er der ingen, der bander". Men kan man ikke, om man end er nok saa klarsynet, gøre Krav paa Ærespræmie som Sandhedsapostel, hvis man i et Skrift med al aaben uhæmmet Redelighed hudfletter Religionens syge Side uden i samme Aandedræt at gøre opmærksom paa dens sunde, paa den Sandhed, at hele Sandheden er, at lige saa mørk og forfærdende Skyggen er hist, lige saa straalende og opløftende er Lyset paa denne. Ellers bibringer man den Offentlighed, man henvender sig til, et Indtryk af, at Kristendommen er et Giftstof, der yderligere forsimples og forvrænger Menneskenes dyriske Træk - og det var dog vel ikke den sognepræstelige Forfatters Hensigt.

Vedersø Præstegaard i September.